

ПРОЕКТИ ВПРОВАДЖЕННЯ СИСТЕМ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ УКРАЇНИ

Азарова І. Б., Дімірова В. П., Ступак Л. Р. (*Одеська державна академія будівництва та архітектури, м.Одеса, Україна*)

На сьогодні закон України «Про вищу освіту» передбачає підготовку фахівців за наступними формами навчання: денна (очна); вечірня; заочна, дистанційна; екстернатна. Якщо денна та заочна форма широко застосовуються протягом багатьох років, то дистанційна форма у вищих навчальних закладах (далі – ВНЗ), нажаль, поки що є не надто поширеною. Проте, необхідність розвитку нових форм навчання, згідно проведеного авторами дослідження, викликана цілою низкою причин.

Розвиток інформаційного суспільства та економіки знань та інтеграція України в європейський освітній простір вимагають від вітчизняних ВНЗ запровадження у навчально-виховний процес новітніх педагогічних технологій та створення нової системи інформаційного забезпечення освіти.

Під дистанційним навчанням (далі – ДН) розуміється індивідуалізований процес набуття знань, умінь, навичок і способів пізнавальної діяльності людини, який відбувається в основному за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників навчального процесу у спеціалізованому середовищі, яке функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій.

Для студентів та викладачів ДН надає нові можливості, що переважно не можуть бути забезпечені іншими формами навчання: гнучкість навчального процесу дає змогу навчатись в зручний час та у будь-якому місці, поєднувати навчання з трудовою та іншою діяльністю; забезпечуються рівні можливості навчання незалежно від місця проживання, соціального стану та здоров'я, і т.д. Для ВНЗ ця форма навчання додатково надає можливість необмежено розширити свою аудиторію, залучаючи до навчального процесу як іногородніх, так і студентів з інших країн.

На підтримку розвитку даної форми навчання були створені Українська Система Дистанційного Навчання (UDL System) та Український центр дистанційної освіти (УЦДО). Також було прийнято ряд законодавчих актів: Закон України «Про вищу освіту»; Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні (Постанова Міністерства освіти і науки України від 20.12.2000 р.); Наказ Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Положення про дистанційне навчання» від 25.04.2013 р. № 466; Наказ Міністерства освіти і

науки України «Про затвердження Вимог до вищих навчальних закладів та закладів післядипломної освіти, наукових, освітньо-наукових установ, що надають освітні послуги за дистанційною формою навчання...» від 30.10.2013 р. № 1518.

Ці законодавчі акти, безперечно, є важливим кроком на шляху розвитку ДН. Однак, вони містять і деякі невиправдані обмеження та недоліки. Наприклад, сучасні інформаційні засоби мережі Інтернет дозволяють вчитись майже необмеженій кількості студентів за одним навчальним курсом. Однак, Положення про дистанційне навчання обмежує для ДН норматив чисельності студентів в межах ліцензованого обсягу підготовки за заочною формою навчання, та не більше 18 студентів на одного викладача. Строк навчання за ДН має бути не меншим за тривалість денного навчання, незважаючи на індивідуальні здібності студента засвоювати самостійно матеріал. Запровадження дистанційної форми навчання у ВНЗ можливе тільки за погодженням з Міністерством освіти і науки України. Все це нівелює головні новітні можливості ДН та нагадує спробу «загнати» нове у старі звичні рамки.

Фахівці також відмічають і інші проблеми ДН в Україні. По-перше, Україна відстає від розвинутих країн в застосуванні технологій дистанційного навчання при підготовці, перепідготовці та підвищенні кваліфікації фахівців різних галузей і рівнів. По-друге, має місце суттєве відставання телекомунікаційних мереж передачі даних, які відзначаються недостатньою пропускнуою здатністю, ненадійністю зв'язку та його низькою якістю.

Але є і позитивні зрушення. Стрімко зростають та розвиваються веб-середовища дистанційного навчання, що забезпечують взаємодії суб'єктів ДН та управління навчанням. На сьогодні існує кілька десятків віртуальних середовищ ДН, серед яких такі лідери, як Moodle (модульне об'єктно-орієнтоване динамічне навчальне середовище), TrainingWare Class (Російська система ДН), Claroline LMS (платформа для електронного навчання (eLearning) і електронної діяльності (eWorking)) та інші. Більшість систем пропонуються на основі ліцензії з Відкритим Кодом (OpenSource) та пропонують можливість безоплатного користування.

Підсумовуючи результати дослідження, слід зазначити, що освітні проекти впровадження дистанційної форми навчання мають великий потенціал в Україні. Впевнені кроки в цьому напрямі вже зроблені у багатьох навчальних закладах, організаціях та установах країни, отримані позитивні результати.